جلد نهم، شماره یک (بهار ۱۴۰۱): ۳۴-۱۹
http://hii.khu.ac.ir
مقاله اصیل پژوهشی

واکاوی اشتراک و استفاده مجدد از داده های پژوهشی در میان پژوهشگران

نازنین کاشفیه: کارشناس ارشد، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان ، تبریز، ایران.
* **لیلا خلیلی:** استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران. (نویسنده مسئول)
l.khalili@azaruniv.ac.ir
ابوالفضل قاسم زاده علیشاهی: دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران.

چکیده

نوع مقاله: مقاله پژوهشی
دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۲۰
پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۲۳

هدف: اشتراک داده‌های پژوهشی منجر به استفاده مجدد از آن داده‌ها می‌شود. هدف پژوهش حاضر توصیف وضعیت اشتراک و استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی در میان پژوهشگران است که نگرش، تجربه و موانع استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

روش پژوهش: این پژوهش کاربردی و کمی به روش پیمایشی انجام شد. جامعه آماری پژوهش کلیه اعضای هیات علمی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان بود که در مجموع ۱۵۴ نفر مشارکت داشتند. ابزار پژوهش پرسشنامه محقق‌ساخته بود که روایی صوری و محتوایی آن مورد تایید متخصصان قرار گرفت. پایایی پرسشنامه نیز از طریق آلفای‌کرونباخ ارزیابی و مقدار مناسب ۰/۷۷۴ به دست آمد. برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار اس‌پی‌اس‌اس انجام شد.

یافته‌ها: نگرش پژوهشگران نسبت به استفاده مجدد از داده های پژوهشی با میانگین ۳/۲۹ در وضعیت نسبتا مطلوبی بود. تجربه استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی با میانگین ۲/۲۲ در سطح مطلوبی نبود. میانگین نمره موانع حقوقی، فردی و سازمانی به ترتیب ۳/۴۵، ۳/۱۸ و ۳/۱۵ بود. تجربه اشتراک پژوهشگران زن کمتر از مردان بود. میانگین نگرش و تجربه در اشتراک و استفاده مجدد از داده پژوهشی برای پژوهشگران کشاورزی بطور محسوسی کمتر از گروه‌های دیگر بود. میانگین نگرش پژوهشگران با سن بالاتر به اشتراک داده تا حدودی بیشتر از سایر گروها بود.

نتیجه‌گیری: علیرغم نگرش نسبتا مطلوب پژوهشگران به استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی، از نظر تجربه در سطح مطلوب نبود. موانع حقوقی، فردی و سازمانی در استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی موانع موثر بودند.

کلمات کلیدی: اشتراک داده‌های پژوهشی، استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی، پژوهشگران، موانع استفاده مجدد داده

تعارض منافع: گزارش نشده است.
منبع حمایت کننده: حامی مالی نداشته است.

شیوه استناد به این مقاله

APA: Kashefiyeh, N., Khalili, L., Ghasemzadeh Alishahi, A., (2022). Investigation of Sharing and Reuse of Research Data among Researchers. *Human Information Interaction*, vol, 9(1), 19-34. (Persian)

Vancouver: Kashefiyeh N., Khalili L., Ghasemzadeh Alishahi A. Investigation of Sharing and Reuse of Research Data among Researchers. *Human Information Interaction*, 2022; , vol, 9(1), 19-34. (Persian)

انتشار مجله تعامل انسان و اطلاعات با حمایت مالی دانشگاه خوارزمی انجام می‌شود.
انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

Human Information Interaction. Vol. 9, No. 1 (Spring 2021):19-34.
http://hii.khu.ac.ir
Original Article

Investigation of Sharing and Reuse of Research Data among Researchers

Nazanin Kashefiyeh, MA., Department of Knowledge & Information Science, Faculty of Education & Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.
***Leila Khalili**: Assistant Professor, Knowledge & Information Science Dept., Faculty of Education & Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran. (Corresponding Author) l.khalili@azaruniv.ac.ir
Abulfzal Ghasemzadeh Alishahi: Associate Professor, Educational Sciences Dept., Faculty of Education & Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.

Received: 11/12/2021 Accepted: 12/02/2022

Abstract
Purpose: Sharing research data leads to the reusing that data. The purpose is to describe the status of sharing and reusing research data amongst researchers. This examines the attitude, experience and barriers in reusing research data.
Methodology: Applied quantitative survey method was used. Population was 154 participants all faculty members of Azarbaijan Shahid Madani University. Instrument was a researcher-made questionnaire which face and content validity was approved by experts. Reliability of the questionnaire was determined via Cronbach's alpha and an appropriate value of 0.774 was gained. Descriptive statistics were used by SPSS software.
Findings: Attitude of researchers towards the reusing research data with an average of 3.29 was in a relatively favorable situation. The experience of reusing research data with an average of 2.22 was not at the desired level. The average scores of legal, individual and organizational barriers were 3.45, 3.18 and 3.15, respectively. Female researchers had not as much of data sharing experience than men. The average of attitude and experience in sharing and reusing research data for agricultural researchers was significantly lower than other groups. The average of attitude for older researchers was somewhat more than that of other groups.
Conclusion: Despite the relatively favorable attitude of researchers to reuse research data, it was not at the desired level in terms of experience. Legal, individual and organizational barriers were effective barriers in research data reuse**.**
Keywords: Research Data Sharing, Research Data Reuse, Researchers, Data Reuse Barriers.

Conflicts of Interest: None
Funding: None.

How to cite this article

APA: Kashefiyeh, N., Khalili, L., Ghasemzadeh Alishahi, A., (2022). Investigation of Sharing and Reuse of Research Data among Researchers. *Human Information Interaction*, , vol, 9(1), 19-34. (Persian)

Vancouver: Kashefiyeh N., Khalili L., Ghasemzadeh Alishahi A. Investigation of Sharing and Reuse of Research Data among Researchers. *Human Information Interaction*, 2022; , vol, 9(1), 19-34. (Persian)

The journal of *Human Information Interaction* is supported by Kharazmi University, Tehran, Iran.
This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

مقدمه

اشتراک داده‌های پژوهشی یکی از راه‌های اشتراک دانش است که فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و جنبش دسترسی آزاد نقش مهمی در توسعه آن داشته است (وزیری، نقشینه، نوروزی چاکلی، ۱۳۹۷). داده‌های پژوهشی می‌توانند به صورت داده هاخامی باشند که مستقیماً از آزمایشگاه، پرسشنامه و مصاحبه تولید و گردآوری شده‌اند یا داده‌های پردازش‌شده‌ای هستند که در شکلی مناسب پالایش و مرتب شده‌اند (صراف زاده، ۱۳۹۴) .

یکی از ویژگی‌های پژوهش‌های نوین، استفاده از داده‌های پژوهشی قبلی و به اشتراک گذاشته است. اشتراک داده نقش مهمی در پیشرفت علم ایفا می‌کند، این موضوع به عنوان موضوعی داغ نیز در جوامع علمی مطرح است (کیم و استانتون[1] ، ۲۰۱۲؛ تنوپیر[2] و همکاران، ۲۰۱۱)؛ به طوری که پژوهشگران با آگاهی کامل، داده‌های پژوهشی خود را به منظور استفاده یا اهداف علمی مرتبط، در دسترس سایر پژوهشگران قرار می‌دهند. اشتراک داده، به ساده‌ترین شکل، صرفاً انتشار یا ارسال داده است. دسترس‌پذیر نمودن داده‌های پژوهشی می‌تواند از طریق ارسال داده‌ها به وب‌سایت‌های سازمانی و فردی، ضمیمه کردن مجموعه‌های داده‌ای[3] به مقاله‌های منتشرشده در نشریات علمی، ودیعه گذاشتن داده‌ها در واسپارگاه‌های سازمانی یا موضوعی و یا ارسال داده به درخواست‌های فردی از طریق ارتباط فردی باشد (کیم و زلنگ[4] ، ۲۰۱۵؛ کیم و استانتون، ۲۰۱۲؛ تنوپیر و همکاران، ۲۰۱۱). واسپارگاه‌هایی مانند بلنک ژن[5] ، دریاد[6] ، فیگ شیر[7] و ثبت جهانی واسپارگاه داده‌های پژوهشی[8] از جمله مراکزی هستند که امکان به اشتراک‌گذاری و دسترسی به داده‌های پژوهشی را ممکن می سازند (وزیری و همکاران، ۱۳۹۶) .

به اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی می‌تواند منجر به استفاده مجدد از این داده‌ها می‌شود؛ در واقع همان‌گونه که از پژوهش‌های پیشین در بخشهای مختلف یک پژوهش استفاده می‌شود، پژوهشگران می‌توانند از داده‌های پژوهشی پیشین نیز استفاده نمایند و به آن‌ها استناد دهند. از نظر پسکتو، رندلز و بورگمن[9] (۲۰۱۷) اساسی‌ترین مشکل در درک استفاده مجدد از داده‌ها را می‌توان تمایز بین «استفاده» و «استفاده مجدد»[10] دانست. اگر یک فرد داده تهیه شده خود را بکار برد «استفاده» و اگر توسط پژوهشگران دیگر به کار رود «استفاده مجدد» خواهد بود.

اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی مزایای متعددی دارد؛ این کار از جمع‌آوری مجدد داده‌ها جلوگیری می‌کند، امکان ترکیب داده‌ها را از منابع مختلف فراهم می‌آورد که این امر منجر به طرح سوالات و ایده‌های جدیدی در خصوص داده‌ها می‌شود، همچنین باعث بهبود پرس‌جوی علمی، تشویق ایده‌ها و تحلیل‌های متنوع‌تر، ترویج پژوهش‌های جدید و امکان آزمون فرضیه‌ها و روش‌های تحلیل جدید می شود، امکان کشف موضوعاتی را که در مطالعات اولیه امکان‌پذیر نبود، فراهم می آورد، از مطالعات مربوط به روش‌ها و سنجش مجموعه داده حمایت می‌کند، بازتولید علمی را بهبود می‌بخشد، باعث تسهیل پژوهش‌های آتی، شفافیت پژوهش ها، افزایش مشارکت و همکاری‌های علمی، انجام پروژه های میان‌رشته‌ای، طراحی کارآزمایی های جدید و کمک به آموزش پژوهشگران و دانشجویان تازه‌کار می‌شود (کیم و زلنگ، ۲۰۱۵؛ فدرر[11] ، ۲۰۱۵؛ بول[12] ، ۲۰۱۵؛ کیم و استانتون، ۲۰۱۲). از دیگر مزیت¬های مهم به اشتراک‌گذاری داده ها، جلوگیری از داده¬سازی است که نگهداری بلندمدت داده‌ها و امکان چک‌کردن اعتبار آن‌ها را در آینده، میسر می‌سازد (پیووار و ویژن[13] ، ۲۰۱۳). در همین راستا در سال ۲۰۱۳ یک دانشجوی اقتصاد توانست با استفادهٔ مجدد از داده‌هایی که در تحقیقات سال ۲۰۱۰ جمع آوری و منتشر شده بود، خطایی را شناسایی کند که تأثیرات مهمی در سیاست‌های عمومی جامعه داشت (هرندون، اش و پولین[14] ، ۲۰۱۳)؛ لذا می‌توان اذعان داشت که داده‌های پژوهشی از ارزش‌افزوده بالایی برخوردارند .

سازمان‌های ملی و بین‌المللی و ناشران نشریات علمی از جمله ذینفعانی هستند که نقش مهمی در تشویق پژوهشگران در به اشتراک‌گذاری داده هاپژوهشی دارند. اشتراک‌گذاری مزایای متعددی برای این ذینفعان دارد، لذا اقداماتی را جهت استفادهٔ بهتر از داده ها انجام داده‌اند (وزیری، نقشینه، نوروزی چاکلی،

[1] Kim & Stanton
[2] Tenopir
[3] Datasets
[4] Kim & Zhang
[5] Gen Bank
[6] Dryad
[7] Figshare
[8] Registry of research Data Repositories
[9] Pasquetto, Randles & Borgman
[10] Reuse
[11] Federer
[12] Bull
[13] piwowar & vision
[14] Herndon & Ash & Pollin

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

۱۳۹۷؛ وبر، پیووار و ویژن[1] ، ۲۰۱۰). طی یک دهه اخیر، تعداد زیادی از دولت ها و آژانس‌های تأمین مالی، اشتراک گذاری داده های علمی را برای تحقیقات، آموزش، تجارت و سایر اهداف ترویج داده اند و از آن به عنوان ابزاری برای دستیابی گسترده‌تر به بروندادهای تحقیقاتی یادکرده‌اند (بنیاد ملی سلامت[2] ، ۲۰۱۶؛ بنیاد ملی علوم [3]، ۲۰۱۱). بنگاههای مالی علمی مانند مؤسسه ملی سلامت، شورای پژوهش‌های انگلستان، بنیاد ملی علوم و مؤسسه ملی سرطان از پژوهش‌هایی که پشتیبانی مالی می‌کنند، درخواست مدیریت و اشتراک داده‌های پژوهشی را دارند (فانیل و زیمرمن[4] ، ۲۰۱۱؛ بنیاد ملی علوم، ۲۰۱۰)، همچنین ناشرانی نظیر پلاس وان، ساینس و نیچر نیز از مسئله اشتراک گذاری داده های پژوهشی حمایت کرده‌اند و با ارائه سیاست‌ها و فرآهم‌آوری زیرساخت‌های موردنیاز به انجام آن اقدام نموده‌اند (پیووار و ویژن، ۲۰۱۳). برخی پژوهش‌ها نشان داده‌اند که در انگلیس، بیش از ۵۰ درصد نشریات دانشگاهی خطمشی اشتراک داده دارند (ون دن ایدن[5] و همکاران، ۲۰۱۱). مجله انجمن کتابداری پزشکی امریکا (جملا)[6] نیز هنگام ارائه نسخه اولیه به مجله جهت انجام فرایند داوری، پژوهشگران را ملزم به اشتراک داده‌های پژوهش می‌نماید.

بسیاری از مؤسسات تأمین بودجهٔ پژوهش در بریتانیا و آمریکا نیز از پژوهشگران می‌خواهند که برای مدیریت داده های پژوهشی برنامه‌ریزی کنند تا داده‌ها گم نشوند، از بین نروند و نیز فراتر از دورهٔ حیات پروژه در دسترس اشخاص دیگر قرار گیرند (سی[7] و همکاران، ۲۰۱۵). اگرچه مشخصات سیاست‌های به اشتراک‌گذاری داده‌ها به لحاظ دامنه تحقیق، کشور و آژانس تامین کننده بسیار متفاوت است، اما اهداف مشترک زیادی دارند (پسکتو، رندلز و بورگمن، ۲۰۱۷)، چرا که داده‌های بیشتر منتهی به تحلیل‌های دقیق تر منتهی می‌شود، تحلیل‌های دقیق تر هم منجر به تصمیم گیری های مطمئن می شود؛ تصمیمات بهتر می تولند به معنای کارایی بیشتر عملیات، کاهش هزینه‌ها و ریسک‌ها باشد (وزیری، نقشینه و نوروزی چاکلی (۱۳۹۷) به نقل از سهرابی ، ۱۳۹۳). سازمان‌ها هرکدام بسته به اهداف و وظایف خود سیاست های اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی را تدوین کرده‌اند اما با این وجود در برخی سازمان ها، هنوز این الزام به صورت منسجم اجرا نشده است (فشر، فریسایک و هیبینگ[8] ، ۲۰۱۵). در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، ارتقاء پژوهشگران بیشتر وابسته به بروندادهای پژوهشی است، نه داده‌های پژوهشی؛ لذا این مسئله، داده هاپژوهشی و نقش آن‌ها را برای پژوهشگران کم‌اهمیت می‌کند (بورگمن[9] ، ۲۰۱۰؛ رودریگز[10] ، ۲۰۰۹) .

مهارت مدیریت داده های پژوهشی نیز برای سازمان‌دهی، مدیریت و آماده‌سازی داده ها به دلیل انتشار در واسپارگاه‌های ملی و بین‌المللی و تأثیرگذاری بیشتر موردتوجه قرار گرفته است (سایوگو[11] و پاردو ، ۲۰۱۳)؛ در واقع، داده های علمی اگر به درستی سازمان‌دهی و مدیریت شوند، می‌توانند نوآوری‌ها و دیدگاه‌های جدیدی را در پژوهش ایجاد کنند که از طریق جستجو در مجموعه داده‌های فردی امکان‌پذیر نیست (کیم و استانتون، ۲۰۱۲). مدیریت داده‌های پژوهشی شامل مراحل، ایجاد، پردازش، تحلیل، نگهداری، دسترس‌پذیری و استفاده مجدد از داده ها است (صراف زاده، ۱۳۹۴) .

با وجود آن که پژوهشگران به اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی و اهمیت آن باور دارند، اغلب در زمینه اشتراک‌گذاری داده‌ها منفعل عمل می‌کنند و مشارکت چندانی در این زمینه ندارند (تنوپیر و همکاران، ۲۰۱۵؛ فدرر و همکاران، ۲۰۱۵؛ تنوپیر و همکاران، ۲۰۱۱). در واقع ممکن است پژوهشگران از اینکه پژوهشگران دیگر فرصت تجزیه‌وتحلیل‌های اضافی را که برای آینده برنامه ریزی کرده‌اند را از آن‌ها بگیرند یا در نتایج آن‌ها خطایی پیدا کنند، هراس داشته باشند (پیووار و ویژن، ۲۰۱۳). به عبارت دیگر علی‌رغم حمایت گسترده از حفظ و نگهداری، اشتراک و استفاده مجدد از دادههای پژوهشی از طرف ذینفعان این حوزه، در عمل، الزامات دسترسی و اشتراک گذاری داده‌های پژوهشی و سیاست‌های مرتبط با آن‌ها، نگرانی های متعددی را ایجاد کرده است؛ به نحوی که سیاست های مطرح‌شده سازمان‌ها و ناشران تاثیر کمی در افزایش اشتراک داده های پژوهشی داشته است(فشر، فریسایک و هیبینگ، ۲۰۱۵). از جمله این نگرانی ها می توان به مواردی نظیر سوءتفسیر و سوءاستفاده از داده ها، بهره‌گیری از داده‌ها با اهدافی دیگر به‌جز اهداف موردنظر گردآورندگان آن‌ها، هزینه‌بر بودن آماده‌سازی

[1] Weber & Piwowar & Vision
[2] National Institutes of Health
[3] National Science Foundation
[4] Faniel & Zimmerman
[5] Van den Eyden
[6] Journal of the Medical Library Association (JAMLA)
[7] Si
[8] Fecher & Friesike & Hebing
[9] Borgman
[10] Rodriguez
[11] Sayogo & Pardo

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

داده‌ها برای سایرین، نیاز به انتشار قبل از دسترس پذیری داده‌ها، محدود بودن دسترسی به داده‌های پژوهش های موردحمایت صنعت، نبود داده ها به شکل مورد تقاضا و درنتیجه نیاز به کار و تلاش زیاد برای استخراج اطلاعات از آن‌ها، از دست دادن و کاهش فرصت های نشر و ارائه فرصت انتشار بیشتر از داده ها توسط سایر پژوهشگران نه گردآورندگان اولیه داده ها، فقدان حمایت مالی مناسب برای انجام این فعالیت‌ها، فقدان پاداش حرفه ای برای اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی، کمبود استانداردها و زیرساخت های داده‌ای و محدودیت های اخلاقی و قانونی اشاره کرد (کیم و برنز[1] ، ۲۰۱۶؛ بول و همکاران، ۲۰۱۵؛ کیم و آدلر [2]، ۲۰۱۵؛ کیم و زانگ، ۲۰۱۵) .

بعلاوه به منظور تبیین بهتر مسئله پژوهش، یک مطالعه مقدماتی در وب علوم در ۲۴ دی ۱۳۹۸ انجام شد تا میزان داده هاهمراه مقالات در بعضی از حوزه‌ها مشخص شود. از بین موضوعات کلی وب علوم، ۱۰ موضوع به‌طور تصادفی انتخاب شدند. نتایج حاکی از آن بود که درصد بسیار کمی از مقالات دارای داده ی همراه بوده لند. درصد داده‌های همراه در حوزه های تاریخ دو درصد، مهندسی عمران دو درصد، مدیریت سه درصد، مهندسی شیمی چهار درصد، علوم ورزشی پنج درصد، مهندسی کشاورزی پنج درصد، حقوق و تجارت شش درصد، روانشناسی ۲۰ درصد و مطالعات زنان ۲۵ درصد بود .

در ایران رویکرد اشتراک گذاری و بخصوص استفاده مجدد از داده ها، حداقل به‌صورت رسمی انجام نمی شود (سلیمانی و همکاران، ۱۳۹۹). بررسی ها نشان می دهد که اشتراک گذاری داده های پژوهشی در سطح کشور چندان موردتوجه قرار نگرفته است. برای مثال، بررسی وضعیت سیاست اشتراک‌گذاری داده های پژوهشی در نشریات حوزه پزشکی نشان می دهد که تنها در ۲۲ عنوان از مجموع ۳۳۹ نشریهٔ پزشکی موضوع اشتراک گذاریداده مطرح است (فیض‌آبادی و وزیری، ۱۳۹۵) .

علی‌رغم اهمیت این مسئله، با نگاهی به پیشینه پژوهش در این حوزه به نظر می‌رسد که حوزه اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی و مسائل مرتبط با آن، آن‌طور که باید موردتوجه قرار نگرفته و مطالعات محدودی در این زمینه صورت گرفته است؛ لذا نیاز است پژوهش‌های بیشتری به منظور تبیین عوامل موثر در به اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی و نگرش پژوهشگران به این موضوع انجام گیرد؛ بر این اساس پژوهش حاضر قصد دارد وضعیت اشتراک و استفاده مجدد از داده هاپژوهشی را در میان پژوهشگران دانشگاه شهید مدنی آذربایجان توصیف نماید. به منظور تحقق هدف اصلی پژوهش سوالات زیر مطرح شد:

پرسش‌های پژوهش

۱- میزان نگرش پژوهشگران برای استفاده مجدد از داده هاپژوهشی چقدر است؟

۲- میزان تجربه پژوهشگران در استفاده مجدد از داده هاپژوهشی چقدر است؟

۳- از نظر پژوهشگران میزان موانع (فردی، حقوقی و سازمانی) استفاده مجدد از داده هاپژوهشی چقدر است؟

۴- میزان تجربه، نگرش و موانع استفاده مجدد از داده هاپژوهشی برحسب متغیرهای جمعیت¬شناختی (جنسیت، سن، سابقه‌کاری، رتبه علمی و حوزه¬تحصیلی) چقدر است؟

پیشینه پژوهش

در این بخش پژوهش های انجام‌شده در داخل و خارج از کشور ارائه می‌شود. مرادی و مازوچی (۱۴۰۰) در ارزیابی داده‌های دولتی باز کشور، با استفاده از روش کتابخانه‌ای ۱۵ شاخص ارزیابی «اصالت داده‌ها»، «باز بودن مجوز»، «بروز بودن»، «میزان دسترسی به داده»، «کامل بودن فراداده»، «تعداد مجموعه داده»، «باز بودن قالب»، «تبعیض‌آمیز نبودن»، «قابل فهم بودن»، «تعداد دسته‌های داده»، «رایگان بودن»، «عدم وجود داده‌های از دست رفته»، «امکان درخواست داده»، «تجسمی بودن» و «بازخوردپذیری» را استخراج و رتبه‌بندی کردند. بر اساس یافته‌ها سه شاخص مهم ارزیابی داده‌های دولتی باز سازمانها و موسسات دولتی داخل کشور «اصالت داده‌ها»، «باز بودن مجوز» و «به روز بودن» بودند.

سلیمانی و همکاران (۱۳۹۹) در یک پژوهش کیفی عناصر و الزامات مورد نیاز برای استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی را در بین پژوهشگران ایرانی بررسی کردند. در این پژوهش کدها و مقوله‌ها بر اساس تحلیل محتوای متون و مصاحبه با خبرگان استخراج شد. بر اساس یافته‌های تحلیل محتوای متون و مصاحبه با خبرگان، تعداد ۲۱ مقوله در سه بعد اصلی (عوامل انسانی، عوامل سازمانی و زیرساخت‌ها) شناسایی شدند.

[1] Kim & Burns

[2] Kim & Adler

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

وزیری، نقشینه و نوروزی‌چاکلی (۱۳۹۷) به مطالعه علم‌سنجی اشتراک گذاریداده هاپژوهشی در پایگاه وب علوم طی بازه زمانی ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۶ میلادی پرداختند. نتایج نشان داد که طی سال¬های اخیر تعداد مقالات در موضوع اشتراک-گذاری داده ها رشد داشته است؛ این رشد در حوزه¬های پزشکی، علوم زیستی و علم اطلاعات و دانش‌شناسی قابل‌توجه بود. کشور آمریکا بیش از ۵۰ درصد مدارک این حوزه را تولید کرده بود (وزیری، نقشینه و نوروزی ۱۳۹۷).

وزیری و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی چالش‌های اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی از دیدگاه پژوهشگران حوزه پزشکی ایران را مطالعه کردند؛ آنها موانعی که باعث خودداری پژوهشگران حوزه علوم پزشکی در به اشتراک گذاریداده-های پژوهشی می‌شود را به سه بخش سازمانی، فردی و حقوقی تقسیم‌بندی کردند. نتایج نشان داد که مهمترین مانع و چالش اشتراک گذاریاز دید پژوهشگران در بعد فردی، «امکان انتشار زود هنگام پژوهش توسط سایرین پس از اشتراک-گذاری داده‌ها» ، در بعد حقوقی، «نگرانی از سوء استفاده و سوء تفسیر از داده ها» و در بعد سازمانی، «آشنایی نداشتن با مسائل فنی(شامل آشنایی و استفاده از ابرداده‌ها و واسپارگاه‌های موضوعی، سازمانی و یا داده‌ای بود)». همچنین نتایج نشان داد که پژوهشگران با تجربه‌تر داده هاخود را بیشتر به اشتراک می‌گذارند و از داده هلبه اشتراک گذاشته دیگران نیز مجددا استفاده می‌کنند. عواملی مانند تجربه‌کاری و رتبه علمی پژوهشگران بر میزان اشتراک‌گذاری آنان تاثیر دارد. از بین پاسخگویان(هیات‌علمی آموزشی، هیات‌علمی پژوهشی، کارمند، دانشجو، سایر) اعضای هیات‌علمی پژوهشی بیشترین اشتراک را داشتند. همچنین مردان نسبت به زنان داده هابیشتری به اشتراک گذاشته‌اند؛ از نظر سن نیز پژوهشگران جوان بیشتر از پژوهشگران مسن‌تر در اشتراک گذاریداده ها مشارکت داشته‌اند.

کیم (۲۰۲۱) در پژوهش خود به تاثیر کیفیت داده‌ها و مجموعه داده‌ها در کمک به رضایت پژوهشگران از استفاده مجدد از داده‌ها پرداخت. وی یک چارچوب نظری ترکیبی از مدل موفقیت (سیستم‌های اطلاعاتی) و تئوری رفتار برنامه‌ریزی‌شده تهیه کرد و با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری دیدگاه ۸۲۰ پژوهشگر آمریکایی را در خصوص استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی ارزیابی کرد. نتایج نشان داد که کیفیت داده‌ها به میزان قابل‌توجهی به رضایت پژوهشگران از استفاده مجدد از داده‌ها کمک می‌کند. همچنین رضایت پژوهشگران به طور قابل‌توجهی سودمندی درک‌شده و هنجارذهنی استفاده مجدد از داده‌ها را افزایش می‌دهد و نگرانی درک‌شده مرتبط با استفاده مجدد از داده‌ها را کاهش می‌دهد .

مکلاما[1] و آکاکندلوا (۲۰۲۱) در یک پژوهش پیمایشی ادراکات و عملکردهای پژوهشگران موسسه تحقیقات کشاورزی زامبیا را در خصوص مدیریت داده‌های پژوهشی مطالعه کردند. در این موسسه پژوهشگرانی که از کمک مالی برای پژوهش استفاده می‌کنند ملزم به مدیریت داده‌های پژوهشی (ذخیره‌سازی و اشتراک‌گذاری برای استفاده مجدد داده) بودند. یافته‌ها نشان داد که اکثر پژوهشگران داده‌های پژوهشی خود را در مخازن مرکزی ذخیره نمی‌کردند؛ داده‌ها در رایانه‌های شخصی پژوهشگران نگهداری می‌شد و اشتراک‌گذاری انجام نمی‌شد. از عمده‌ترین چالش‌های که پژوهشگران با آن مواجه بودند می‌توان به فقدان خط‌مشی، فقدان یک مخزن و دانش ناکافی در مدیریت داده‌های پژوهشی اشاره کرد .

پریر، بلوند و مک دونلد[2] (۲۰۲۰) در یک پژوهش فراترکیب به بررسی دیدگاه‌ها و تجربیات پژوهشگران دانشگاهی در مورد اشتراک‌گذاری داده‌ها و استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی پرداختند. پس از مرور ۲۰۰۵ مدرک بین سالهای ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۸، در نهایت ۴۵ پژوهش و سه گزارش برای بررسی انتخاب شد. اکثریت مطالعات (۶۰ درصد) در آمریکا و ۱۷ درصد در اروپا انجام شده بود. چهار موضوع اصلی استخراج شده در پژوهش عبارتند از یکپارچگی داده‌ها، انجام تحقیقات مسئولانه، امکان‌پذیری اشتراک داده‌ها و ارزش گذاشتن به اشتراک‌گذاری داده‌ها. پژوهشگران زمان و مهارت لازم برای به اشتراک‌گذاری موثر داده‌های خود در مخازن عمومی را نداشتند .

تنوپیر و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش پیمایشی نگرش و روشهای مدیریت داده‌ها نظیر ذخیره‌سازی، اشتراک‌گذاری و استفاده مجدد از داده‌ها توسط دانشمندان در سراسر جهان را مطالعه کردند. نمونه موردمطالعه پژوهشگرانی با ملیتها و رشته‌های مختلف بود که در سال‌های ۲۰۱۷-۲۰۱۸ انجام شد. اکثر پاسخگویان داده‌های خود در رایانه شخصی، سرورهای گروه یا درایوهای یواس‌بی (یعنی روش‌های با ریسک بالا و متوسط) ذخیره می‌کردند و به نظر از راه‌حل‌های ذخیره‌سازی کوتاه‌مدت راضی بودند. پاسخگویان به اشتراک‌گذاری داده‌ها و استفاده مجدد از داده‌ها نگرش مثبت داشتند. بیش از ۸۵ درصد

[1] M'kulama & Akakandelwa

[2] Perrier, Blondal, & MacDonald

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]

[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

از پاسخ دهندگان اذعان کردند که مایلند داده‌های خود را با دیگران به اشتراک بگذارند و در صورت دسترسی راحت به داده‌های دیگران از آنها استفاده خواهند کرد. پاسخگویان علیرغم نگرش مثبت به اشتراک‌گذاری داده‌ها و استفاده مجدد، در عمل ذخیره‌سازی، اشتراک‌گذاری و استفاده مجدد داده را حمایت نمی‌کردند .

فانیل، کریسبرگ و یاکل[1] (۲۰۱۶) بر اساس پیشینه پژوهش در سیستم‌های اطلاعاتی و علوم اطلاعات، مدلی برای بررسی رابطه بین کیفیت داده و رضایت کاربران از استفاده مجدد از داده ارائه دادند. سپس بر اساس فرضیه‌های ایجاد شده پژوهش پیمایشی انجام شد. به این منظور ۱۴۸۰ نویسنده که در مقالات منتشرشده خود به داده‌های کنسرسیوم دانشگاهی تحقیقات سیاسی و اجتماعی[2] (این پایگاه در سال ۱۹۶۲ تاسیس شد و پیشرو در ذخیره و دسترس‌پذیر نمودن داده است و بیش از ۵۰۰۰۰ داده دارد) از ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۲ استناد کرد بودند، مشارکت نمودند. با توجه به یافته‌ها، کامل بودن، دسترسی، سهولت کار و اعتبار به عنوان ویژگیهای کیفی داده مطرح شدند. این ویژگی‌ها ارتباط مثبت قابل‌توجهی با رضایت کاربران در استفاده مجدد از داده‌ها داشت .

تنوپیر و همکاران (۲۰۱۵) به مطالعه پیمایشی وضعیت کنونی ادراکات و شیوه‌های اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی و استفاده مجدد از آنها در میان دانشمندان در سطح جهانی در بین سالهای ۲۰۰۹–۲۰۱۰ و ۲۰۱۳–۲۰۱۴ و مقایسه نتایج پرداختند. نتایج نشان داد که پذیرش و تمایل به مشارکت در اشتراک‌گذاری داده‌ها و همچنین رفتارهای اشتراک‌گذاری واقعی داده در دو بازه زمانی افزایش یافته بود. اگرچه موانع خاصی نیز برای اشتراک‌گذاری داده‌ها وجود داشت. پاسخ‌دهندگان جوان‌تر نسبت به اشتراک‌گذاری و استفاده مجدد از داده‌ها احساس رضایت بیشتری دارند، با این حال داده‌های خود را کمتر از پاسخ‌دهندگان مسن‌تر در دسترس قرار می‌دهند. در خصوص نگرش درباره اشتراک داده، برخی حوزه‌های علمی که با داده‌های نمونه‌های انسانی کار می کردند (مثل سلامت، تجارت، روانشناسی، علوم اجتماعی و غیره) عدم دسترسی به داده‌های دیگران را مانعی مهمی برای علم نمی‌دانستند. از نظر رفتار اشتراک‌گذاری داده، افرادی که در رشته روان‌شناسی بودند به طور قابل‌توجهی کمتر از کسانی که در برخی از علوم سخت بودند، داده‌های خود را به اشتراک می‌گذارند. همچنین نگرش به اشتراک‌گذاری داده‌ها به طور قابل‌توجهی در رشته‌های موضوعی مختلف، متفاوت بود. پژوهشگران حوزه علوم پزشکی و سلامت کمتر از پژوهشگران سایر حوزه‌ها (کشاورزی و منابع طبیعی، اکولوژی، علوم کامپیوتر، زیست شناسی، زمین‌شناسی، علوم اطلاعات و غیره) با اشتراک بدون محدویت داده پژوهشی خود موافق بودند .

وارد، وارن و هانیش[3] (۲۰۱۴) در یک مطالعه مروری و توصیفی انجام تحقیقاتی ارزشمندتر با ایجاد داده‌های علم مهندسی مواد را بررسی کردند. در این مطالعه بعد از ارائه اطلاعاتی در خصوص مدیریت داده‌های پژوهشی، سپس به مزایای آرشیو داده‌های پژوهشی، ویژگی و نحوه آرشیو اشاره شد. همچنین چالش‌های اصلی که ایجاد زیرساخت داده‌های منابع دیجیتال با آن مواجه است و راه‌حل‌هایی برای مخازن داده پیشنهاد شد. علیرغم اینکه داده‌های خام یا پاکسازی‌شده به دلیل سادگی نسبی در استفاده مجدد بسیار ترجیح داده می‌شوند، بهتراست ابرداده‌های همراه مجموعه داده نیز از شفافیت لازم برخودار باشند تا داده‌ها مورد استفاده دیگران قرار گیرند.

پیووار و ویژن (۲۰۱۳) در پژوهشی کمی استفاده مجدد از داده هاریزآرایه بیان ژن و مزیت استناد به آنها را با استفاده از رگرسیون چند متغیره مطالعه کردند. یافته‌ها نشان داد که مطالعاتی که داده ها را در یک مخزن عمومی در دسترس قرار داده بودند، ۹ درصد استناد بیشتری نسبت به مطالعات مشابه که داده هایشان در دسترس نبود، دریافت کردند. در مورد الگوهای استفاده مجدد از داده ها، یافته‌ها نشان داد که ۲۰ درصد از مجموعه داده هابه اشتراک گذاشته شده بین سال های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۷ حداقل یک بار توسط اشخاص ثالث مورد استفاده مجدد قرار گرفته است. این پژوهشگران نتیجه گرفتند که بخش قابل توجهی از مجموعه داده هابایگانی شده مربوط به ریزآرایه بیان ژن ، مجدداً مورد استفاده قرار خواهد گرفت بطوریکه شدت استفاده مجدد از این مجموعه داده ها نیز از سال ۲۰۰۳ به طور مداوم در حال افزایش است .

داده‌های پژوهشی توسط پژوهشگران ایجاد می‌شود و این داده‌ها مجدا توسط خود پژوهشگران یا سایر پژوهشگران استفاده می‌شود؛ لذا آگاهی از نگرش آنها در خصوص اشتراک داده‌های پژوهشی و استفاده مجدد بسیار مهم است. مرور پیشینه پژوهش نشان داد که علیرغم نگرش مثبت پژوهشگران به این اشتراک و استفاده مجدد داده، اقدام عملی کمتر بود. همچنین با وجود اهمیت و ضرورت اشتراک داده‌های پژوهشی و استفاده مجدد از

[1] Faniel, Kriesberg & Yakel
[2] University Consortium for Political and Social Research (ICPSR)
[3] Ward, Warren & Hanisch

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

داده‌ها، به نظر می‌رسد پژوهش‌های محدودی به در داخل کشور انجام شـده اسـت و نیاز به انجام پژوهش بیشـتر در این زمینه محسوس است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و با رویکرد کمی و به روش پیمایشی انجام شد. ابزار گردآوری داده پرسشنامه محقق-ساخته بود که به صورت کتابخانه‌ای و بر اساس مطالعات پیشین تهیه شد. بخش اول پرسشنامه مربوط به مشخصات فردی است که اطلاعاتی از قبیل جنسیت، سن، مرتبه علمی، تجربه کاری به عنوان هیات علمی به سال و حوزه تحصیلی بود؛ بخش دوم پرسشنامه در مجموع حاوی ۲۵ گویه در طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت در خصوص تجربه استفاده مجدد از داده هاپژوهشی (دو گویه)، نگرش به اشتراک گذاریداده هاپژوهشی (سه گویه) و موانع فردی، حقوقی و سازمانی به اشتراک-گذاری داده هاپژوهشی (۲۰ گویه) بود. جدول ۱، منابع مورداستفاده برای استخراج گویه‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۱. منابع مورداستفاده برای استخراج گویه‌های پرسشنامه

گویه‌ها	منبع
گرش به اشتراک‌گذاری و استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی	کیم و استانتون (۲۰۱۲)
جربه به اشتراک‌گذاری و استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی	نوپیر و همکاران (۲۰۱۵) و فدرر و همکاران (۲۰۱۵)
موانع به اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی (به‌استثناء ۷ سوال زیر)	وزیری و همکاران(۱۳۹۶)
گرانی من از عدم دریافت استناد	پسکتو، رندلز و بورگمن (۲۰۱۷)
وجود انواع فرمت‌ها و استانداردهای ناهمخوان در ثبت و مدیریت طرح‌های پژوهشی	پسکتو، رندلز و بورگمن (۲۰۱۷)
بود واسپارگاه‌ها و استانداردهای داده‌ای و فرادادهای و میان‌کنش‌پذیری میان آن‌ها	پسکتو، رندلز و بورگمن (۲۰۱۷) و کیم و استانتون (۲۰۱۲)
بود الزام نشریات برای اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی	کیم و استانتون (۲۰۱۲)
	ون دن ایدن و همکاران، ۲۰۱۱
عدم حمایت سازمانی	کیم و استانتون (۲۰۱۲)
نگرانی از مفید نبودن داده‌ها برای دیگران	پیووار و ویژن، ۲۰۱۳؛ بورگمن، ۲۰۱۰؛ رودریگز، ۲۰۰۹
نداشتن آشنایی و تجربه کافی در خصوص اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی	پیووار و ویژن، ۲۰۱۳

جامعه آماری پژوهش کلیه اعضای هیات علمی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان بود که در زمان انجام پژوهش حاضر تعداد آن ۲۷۳ نفر بود. روش نمونه‌گیری به روش سرشماری بود و پرسشنامه به کلیه اعضای هیات¬علمی ارسال شد؛ در طی بازه زمانی ۶ ماهه از مجموع پرسشنامه‌های ارسالی ۱۵۴ مورد تکمیل و عودت داده شد. گردآوری داده از طریق پرسشنامه آنلاین طراحی‌شده در گوگل فرم و به‌صورت حضوری توسط پژوهشگر انجام شد .

در این پژوهش برای روایی پرسشنامه از روایی صوری و محتوایی استفاده شد و پرسشنامه به تعدادی از متخصصان ارسال گردید و بر اساس نظرات و پیشنهادات ارائه‌شده توسط این افراد اصلاحات، ادغام و تغییراتی در سوالات پرسشنامه اعمال شد و مورداستفاده قرار گرفت. برای محاسبه پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شد و مقدار ۰/۷۷۴ به دست آمد که حاکی از پایایی داده‌ها است .

برای تحلیل داده‌ها و پاسخ به سوالات پژوهش از روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) با استفاده از نرم‌افزار اس‌پی‌اس‌اس استفاده شد. به‌علاوه جهت قضاوت در مورد اهمیت سطوح، از طیف استاندارد ارزیابی حجازی و همکاران (حجازی، بازرگان و اسحاقی، ۱۳۸۷، ۱۲۸-۱۲۶) استفاده شده است. در این طیف تعیین سطح بر اساس حداکثر و حداقل ارزش عددی مربوط به گزینه¬های سوال نشانگر ساخته می‌شود. به این معنی که در یک طرف طیف حداکثر امتیاز و در طرف دیگر حداقل امتیاز قرارگرفته و سپس فاصله این دو به سه قسمت مساوی تقسیم می¬شود. در این طیف چنانچه از طیف لیکرت پنج گزینه¬ای استفاده شود، اگر میانگین مولفه¬های موردنظر بین ۱ تا ۲/۳۳ باشد وضعیت نامطلوب، چنانچه این میانگین بین

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

۲/۳۳ تا ۳/۶۶ باشد وضعیت نسبتا مطلوب و چنانچه این میانگین بین ۳/۶۶ تا ۵ باشد وضعیت مولفه‌های مورد بررسی مطلوب ارزیابی می‌شود .

یافته‌ها

در این بخش یافته‌های مربوط به چهار سوال پژوهش با استفاده از آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و در قالب جدول ارائه می‌شود. لازم به ذکر است که در تمامی گویه‌های مربوط به سوالات پژوهش کمترین نمره ۱ و بیشترین نمره ۵ است .

پاسخ به سوال اول پژوهش: میزان نگرش پژوهشگران برای استفاده مجدد از داده هاپژوهشی چقدر است؟

جدول ۲ میانگین نگرش به استفاده مجدد از داده هاپژوهشی را نشان می‌دهد. میانگین کل نگرش به استفاده مجدد از داده هاپژوهشی برابر با ۳/۲۹ است. با استناد به طیف استاندارد ارزیابی حجازی، بازرگان و اسحاقی (۱۳۸۷) ، با توجه به اینکه میانگین نگرش به استفاده مجدد در سه گویه و همچنین میانگین کل بین ۲/۳۳ تا ۳/۶۶ است، بنابراین نگرش پژوهشگران نسبت به استفاده مجدد از داده هاپژوهشی در وضعیت نسبتا مطلوبی قرار دارد.

جدول ۲. میانگین نگرش به استفاده مجدد از داده هاپژوهشی

گویه	میانگین	انحراف
تا چه حد موافق اشتراک داده‌های پژوهشی	۳/۱۵	۱/۱۳
تا چه حد موافق استفاده مجدد از داده‌های به	۳/۲۵	۱/۰۴
بطور کلی با اشتراک داده‌های تحقیق موافق	۳/۴۷	۰/۹۷
میانگین کل	۳/۲۹	۰/۹۳

پاسخ به سوال دوم پژوهش: میزان تجربه پژوهشگران در استفاده مجدد از داده هاپژوهشی چقدراست؟

جدول ۳، میانگین تجربه استفاده مجدد از داده هاپژوهشی را نشان می‌دهد. میانگین تجربه به اشتراک گذاریپژوهشگران (۲/۳۶) بیشتر از میانگین تجربه استفاده مجدد از داده هادیگران (۲/۰۷) است. میانگین کل این متغیر نیز ۲/۲۲ است. با توجه به طیف استاندارد ارزیابی، میانگین استفاده مجدد از داده هادیگران در طیف بین ۱ تا ۲/۳۳ در وضعیت نامطلوب قرار دارد؛ نیز تجربه به اشتراک گذاریداده هاپژوهشی به‌واسطه قرار گرفتن در طیف ۲/۳۳-۳/۶۶ نسبتا مطلوب است. در مجموع تجربه با توجه به میانگین کل در سطح مطلوبی نیست.

جدول ۳. تجربه به اشتراک‌گذاری و تجربه استفاده از داده هاپژوهشی

گویه	میانگین	انحراف معیار
تاکنون از داده‌های پژوهشی دیگران استفاده کرده‌اید؟	۲/۰۷	۱/۰۷۳
تاکنون داده‌های پژوهشی خود را برای استفاده دیگران به اشتراک گذاشته‌اید؟	۲/۳۶	۱/۰۷۸
میانگین کل	۲/۲۲	۰/۹۹

پاسخ به سوال سوم پژوهش: از نظر پژوهشگران میزان موانع (فردی، حقوقی و سازمانی) در استفاده مجدد از داده هاپژوهشی چقدر است؟

میزان موانع استفاده مجدد از داده هاپژوهشی بر اساس گویه¬های سه بعد فردی، حقوقی و سازمانی در جداول ۴-۶ ارائه شدند .

موانع فردی استفاده مجدد داده هاپژوهشی

جدول ۴، موانع فردی استفاده مجدد از داده هاپژوهشی را نشان می¬دهد. در بین موانع فردی، دو گویه «امکان انتشار زودهنگام پژوهش ...» با میانگین ۴/۰۳ و «عدم وجود اعتماد بین همکاران ...» با میانگین ۴/۰۱ مهم‌ترین مانع بودند؛ همچنین کم‌اهمیت‌ترین مانع با میانگین ۲/۲۳، گویه «نگرانی از مفید نبودن داده ها برای دیگران» بود. بر اساس طیف استلندارد ارزیابی، دو گویه اول جدول که در طیف میانگین ۳/۶۶-۵ قرار دارند، موانع مهمی هستند. شش گویه بعدی که در طیف میانگین ۲/۳۳-۳/۶۶ قرار دارند، جزء موانع نسبتا مهم و فقط گویه آخر که در طیف میانگین ۱-۲/۳۳ قرار داشت مانع کم‌اهمیت ارزیابی شد.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

جدول ۴. میانگین موانع فردی استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی

موانع فردی	میانگین	انحراف معیار
امکان انتشار زودهنگام پژوهش انجام‌شده بر اساس داده‌های اشتراکی توسط دیگران، قبل از انتشار پژوهشگر اولیه	۴/۰۳	۰/۹۱
عدم وجود اعتماد بین همکاران برای به اشتراک‌گذاری داده‌ها	۴/۰۱	۰/۸۶
فقدان پاداش حرفه‌ای و سازوکارهای انگیزشی مناسب برای اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی	۳/۶۲	۰/۹۷
نداشتن آشنایی و تجربه کافی در خصوص اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی	۳/۴۴	۱/۰۱
نگرانی از عدم دریافت استناد	۳/۲۵	۱/۱۵
زمان‌بر بودن تهیه داده‌های استاندارد که برای سایر محققان قابل‌استفاده باشد	۲/۸۷	۱/۰۵
نگرانی از وجود اشکال در داده‌ها	۲/۷۹	۰/۹۵
نبود فرصت کافی برای به اشتراک‌گذاری داده ها	۲/۴۲	۱/۰۳
نگرانی از مفید نبودن داده‌ها برای دیگران	۲/۲۳	۰/۹۲
میانگین کل	۳/۱۸	۰/۴۸

موانع حقوقی استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی

جدول ۵، موانع استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی را به ترتیب اهمیت برحسب میانگین نشان می‌دهد. مهم‌ترین مانع با میانگین ۳/۶۲، گویه «نگرانی از سوءاستفاده و سوء تفسیر داده‌های پژوهشی» و کم‌اهمیت‌ترین مانع با میانگین ۳/۳۳، گویه «محرمانگی و حفظ حریم خصوصی» بود. بعلاوه در ارزیابی میزان اهمیت موانع با توجه به طیف استاندارد، هر پنج گویه جدول در طیف میانگین ۲/۳۳–۳/۶۶ قرار دارند و لذا جزء موانع نسبتا مهم به شمار می‌روند.

جدول ۵. میانگین موانع حقوقی استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی

موانع حقوقی	میانگین	انحراف معیار
نگرانی از سوءاستفاده و سوء تفسیر داده‌های	۳/۶۲	۱/۱
محدودیت‌های قانونی و حق مولف	۳/۵۶	۰/۹۹
عدم‌حمایت سازمانی	۳/۳۹	۰/۹۳
استفاده از داده‌ها برای اهداف دیگر	۳/۳۷	۰/۹۴
محرمانگی و حفظ حریم خصوصی (داده حاوی اطلاعات شخصی و محرمانه باشد)	۳/۳۳	۱/۱۳
میانگین کل	۳/۴۵	۰/۵۶

موانع سازمانی استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی

جدول ۶، میانگین پاسخ‌های پاسخگویان به سوالات موانع سازمانی استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی را نشان می‌دهد. مهم‌ترین مانع سازمانی با میانگین ۳/۲۹، گویه «عدم آشنایی با مسائل فنی ... » و کم‌اهمیت‌ترین مانع با میانگین ۲/۷۹، گویه «وجود انواع فرمت‌ها و استانداردهای ناهمخوان در ثبت و مدیریت طرح‌های پژوهشی ...» بود. نیز در ارزیابی میزان اهمیت موانع با توجه به طیف استاندارد، هر شش گویه جدول در طیف میانگین ۳/۲–۶۶/۳۳ قرار گرفتند و درنتیجه جزء موانع نسبتا مهم به شمار می‌روند.

جدول ۶. میانگین موانع سازمانی استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی

موانع سازمانی	میانگین	انحراف معیار
امکان تجاری بودن داده‌های پژوهشی و نگرانی‌های ثبت اختراع	۳/۶	۰/۹۷
عدم آشنایی با مسائل فنی (شامل آشنایی و استفاده از ابرداده‌ها، واسپارگاه‌های موضوعی، سازمانی و یا داده‌ای)	۳/۲۹	۰/۹۹
نبود الزام سازمانی	۳/۱۷	۰/۹۵
نبود الزام نشریات	۳/۱۵	۰/۹۳
نبود واسپارگاه‌ها و استانداردهای داده‌ای و فرا-داده‌ای و میان‌کنش‌پذیری میان آن‌ها	۲/۹۴	۰/۹۵

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

وجود انواع فرمت‌ها و استانداردهای ناهمخوان در ثبت و مدیریت طرح‌های پژوهشی (عدم استانداردسازی سامانه‌های مدیریت پژوهشی)	۲/۷۹	۰/۹۸
میانگین کل	۳/۱۵	۰/۵۹

پاسخ به سوال چهارم پژوهش: میزان تجربه، نگرش و موانع استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی برحسب متغیرهای جمعیت‌شناختی (جنسیت، سن، سابقه‌کاری، رتبه علمی و حوزه تحصیلی) چقدر است؟

جدول ۷ به‌صورت فشرده میانگین تجربه، نگرش و موانع استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی برحسب اطلاعات جمعیت‌شناختی (جنسیت، سن، سابقه‌کاری، رتبه علمی و حوزه تحصیلی) را نشان می‌دهد. نگرش پاسخگویان زن تفاوت زیادی با مردان نداشت؛ در حالیکه تجربه اشتراک داده پاسخگویان مرد بطور محسوسی بیشتر از زنان است؛ همچنین تفاوت میانگین موانع بین دو گروه وجود داشت ولی شدت آن زیاد نبود. گروه سنی ۶۰-۵۱ نگرش مثبت و تجربه اشتراک بیشتر داشت و موانع را هم نسبتا مهم ارزیابی کردند. پاسخگویان با سابقه بیشتر نسبت به سایر گروهها نگرش مثبت و تجربه بیشتری داشتند و موانع را هم نسبتا مهم ارزیابی کردند. میانگین نگرش پاسخگویان با رتبه استادیار کمی بیشتر از دو گروه دیگر بود و میانگین تجربه اشتراک استادان کمی بیشتر از دو گروه دیگر بود. موانع برای هر سه گروه نسبتا مهم بود و شدت این اهمیت برای گروه استادیار و دانشیار کمی بیشتر بود. از نظر حوزه تحصیلی نیز میانگین نگرش، تجربه برای پژوهشگران کشاورزی از دو گروه دیگر کمتر بود و موانع نیز برای این گروه کم اهمیت‌تر از گروهای دیگر بود.

جدول ۷. آزمون نگرش، تجربه و موانع استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی برحسب اطلاعات جمعیت‌شناسی

متغیر		نگرش		تجربه		موانع	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
جنسیت	زن	۳/۲۵	۰/۹۱	۱/۷۸	۰/۸۷	۳/۳۸	۰/۵۲
	مرد	۳/۲۹	۰/۹۳	۲/۳۰	۱	۳/۲۱	۰/۴۳
سن	۴۰-۳۰	۳/۱	۰/۹۴	۲/۳۳	۰/۹۹	۳/۱۶	۰/۴۸
	۵۰-۴۱	۳/۳۴	۰/۹۱	۲/۰۵	۰/۹۷	۳/۲۸	۰/۴۲
	۶۰-۵۱	۳/۵۴	۰/۹۲	۲/۵	۱	۳/۲۹	۰/۴۵
سابقه‌کاری	۱۰-۱	۳/۲۳	۱	۲/۲۱	۱	۳/۱۷	۰/۴۳
	۲۰-۱۱	۳/۲۵	۰/۷۵	۲/۱۳	۰/۷۵	۳/۳۵	۰/۴۸
	۳۰-۲۱	۳/۵۲	۰/۹۱	۲/۳۶	۰/۹۱	۳/۲۴	۰/۴۱
رتبه‌علمی	استادیار	۳/۳۷	۰/۹	۲/۲۵	۱	۳/۲۶	۰/۴۳
	دانشیار	۳/۰۹	۰/۹۷	۲/۱۱	۰/۹۷	۳/۲۴	۰/۵
	استاد	۳/۳	۰/۹۱	۲/۲۹	۰/۸۹	۳/۰۲	۰/۳۱
حوزه تحصیلی	علوم‌پایه	۳/۲۷	۰/۹۳	۲/۳۹	۱	۳/۱۳	۰/۴۷
	فنی‌مهندسی	۳/۴۴	۰/۸۶	۲/۳۵	۱	۳/۲۷	۰/۳۸
	کشاورزی	۲/۵۲	۰/۷۹	۱/۴۲	۰/۵۳	۳/۰۵	۰/۴۲
	علوم انسانی	۳/۲۹	۰/۹۶	۲	۰/۸۱	۳/۳۸	۰/۴۴

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، توصیف وضعیت استفاده مجدد از داده هاپژوهشی در میان پژوهشگران دانشگاه شهید مدنی آذربایجان است. نگرش پاسخگویان نشان داد که آن‌ها به استفاده مجدد از داده هادیگران کمی بیشتر از اشتراک‌گذاری داده هاپژوهشی خودشان موافق هستند. با توجه به یافته‌ها پاسخگویان بطور کلی نسبت به استفاده مجدد از داده هاپژوهشی نگرش مثبتی داشتند. نیز یافته‌ها نشان داد که میزان اشتراک گذاری داده‌های

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

پژوهشی پاسخگویان بیشتر از میزان استفاده مجدد از داده هادیگران بود؛ یعنی باوجود اینکه پژوهشگران با استفاده مجدد از داده هابه اشتراک‌گذاشته شده دیگران نسبت به اشتراک‌گذاری داده هاپژوهشی خودشان بیشتر موافق بودند، در عمل چندان از داده هابه اشتراک–گذاشته دیگران استفاده‌ای نکرده‌اند. احتمالا عدم اطمینان از صحت کامل داده‌های به اشتراک گذاشته شده و یا عدم آشنایی با مزایا و چگونگی استفاده از دلایل این بی‌رغبتی باشد. با وجود اینکه پاسخگویان به‌طورکلی نسبت به استفاده مجدد از داده ها نگرش نسبتا مطلوبی داشتند، در عمل داده هاخود را به اشتراک نمی‌گذارند و از داده هاپژوهشی به اشتراک¬ گذاشته دیگران هم استفاده نمی¬کنند. این یافته¬ها با یافته¬های پژوهش‌های پیشین (تنوپیر و همکاران ، ۲۰۲۰؛ فدرر و همکاران، ۲۰۱۵؛ تنوپیر و همکاران، ۲۰۱۵؛ تنوپیر و همکاران، ۲۰۱۱) همسو است.

مهم‌ترین موانع استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی به ترتیب حقوقی، فردی و سازمانی بودند. به نظر می‌رسد که از نظر پاسخگویان، موانع حقوقی موانع مهم‌تر و پررنگ‌تری هستند و منجر به کاهش استفاده مجدد از داده هاپژوهشی می‌شوند. نتایج این بخش با یافته‌های پژوهش (سایوگو و پاردو، ۲۰۱۳؛ وارد، وارن و هانیش، ۲۰۱۴) همسو است. در میان موانع فردی مهم‌ترین مانع، «امکان انتشار زودهنگام پژوهش انجام شده بر اساس داده هااشتراکی توسط دیگران، قبل از انتشار پژوهشگر اولیه» بود که با نتایج پژوهش (وزیری و همکاران، ۱۳۹۶) همسو بود. دومین مانعی که از نظر پژوهشگران، در این پژوهش در میان موانع فردی بسیار حائز اهمیت است، مانع «عدم وجود اعتماد بین همکاران برای به اشتراک گذاریداده ها» بود. به نظر می‌رسد این دو مانع تا حدودی با هم مرتبط هستند؛ به‌علاوه نگرانی از دست دادن ایده–هایی که پژوهشگر برای پژوهش‌های آتی دارد، در ارتباط با دو مانع فوق می‌تواند موثر باشد. لازم به ذکر است که در پژوهش های(پریر، بلوند و مک دونالد ، ۲۰۲۰؛ کیم و برنز، ۲۰۱۶؛ تنوپیر و همکاران، ۲۰۱۵؛ کیم و آدلر، ۲۰۱۵، کیم و زانگ، ۲۰۱۵؛ سایوگو و پاردو، ۲۰۱۳؛ تنوپیر و همکاران، ۲۰۱۱) نیز مسئله زمان‌بر بودن گردآوری و مدیریت داده‌ها و در نتیجه اشتراک‌گذاری آن‌ها یکی از مهم‌ترین موانع اشتراک‌گذاری داده هاپژوهشی بود ؛ اما یافته‌های پژوهش حاضر و همچنین پژوهش (وزیری و همکاران، ۱۳۹۶) نشان داد که نتایج با یافته‌های پژوهش (وزیری و همکاران، ۱۳۹۶) است؛ به‌علاوه تعدادی از پژوهش‌های خارجی (تنوپیر و همکاران، این عامل در میان پژوهشگران ایران از اهمیت چندانی برخوردار نیست و در رده‌های کم اهمیت قرار دارد. همچنین از نظر تنوپیر و همکاران (۲۰۱۵) در برخی مواقع یافتن ایراد و اشکال در داده‌ها می تواند به‌عنوان مانعی در اشتراک‌گذاری داده عمل کند و کیم (۲۰۲۱) نیز نشان داد که کیفیت داده‌ها به رضایت پژوهشگران از استفاده مجدد از داده‌ها کمک می‌کند؛ بعلاوه مرادی و مازوچی (۱۴۰۰) نیز «اصالت داده‌ها» را مهترین شاخص ارزیابی داده‌های سازمان‌های دولتی داخل کشور ذکر کردند؛ درحالی‌که یافته¬های پژوهش حاضر و همچنین یافته¬های پژوهش (وزیری و همکاران، ۱۳۹۶) حاکی از آن است که این مانع در میان پژوهشگران ایرانی از اهمیت چندانی برخوردار نبود. در بین موانع سازمانی، مهم‌ترین مانع از نظر پژوهشگران، عدم آشنایی با مسائل فنی (شامل آشنایی و استفاده از ابر داده‌ها، واسپارگاه‌های موضوعی، سازمانی و یا داده‌ای) بود. این نتیجه با یافته‌های پژوهش (وزیری و همکاران، ۱۳۹۶) همسو است. پریر، بلوند و مکلاما و آکاکندلوا (۲۰۲۱) و مک دونلد (۲۰۲۰) نیز در مطالعات خود فقدان مهارت و دانش کافی در مدیریت داده‌ها اشاره کردند. استانداردهای داده ای و ابرداده ای می‌توانند مبنایی برای سازمان‌دهی و مدیریت داده‌ها را فراهم کنند و از طرفی هم باعث کشف سریع داده ها و شناسایی ارتباط آن‌ها خواهند شد (وارد، وارن و هانیش، ۲۰۱۴)، همچنین افزایش وجود واسپارگاه‌های داده‌ای باعث تغییر دیدگاه‌ها و رفتار اشتراک‌گذاری داده هاپژوهشگران و استفاده مجدد از آن‌ها می‌شود (فدرر و همکاران، ۲۰۱۵؛ تنوپیر و همکاران، ۲۰۱۵). در میان موانع حقوقی، مهم‌ترین مانع، نگرانی از سوءاستفاده و سوء تفسیر داده‌های پژوهشی بود. این یافته نیز با نتایج پژوهش (وزیری و همکاران، ۱۳۹۶) مطابقت دارد؛ از نظر این پژوهشگران علت این مسئله می تواند ناشی از پیچیدگی مجموعه داده‌ها، پیچیدگی‌های روش‌شناختی، کیفیت ضعیف داده ها و استفاده از آن‌ها به‌منظور اهداف دیگر باشد که مورد تایید گردآورندگان داده ها نیست .

با توجه به یافته‌ها می توان نتیجه گرفت که تجربه استفاده مجدد از داده ها برای پاسخگویان مرد بیشتر از زنان است. این یافته با یافته‌های وزیری و همکاران (۱۳۹۶) و سایوگو و پاردو (۲۰۱۳) همسو است. همچنین پاسخگویان با سن بالاتر علاوه بر نگرش مطلوب، تجربه استفاده مجدد بیشتری نیز دارند. این ۲۰۱۵؛ فشر، فریسایک و هیبینگ، ۲۰۱۵؛ سایوگو و پاردو، ۲۰۱۳؛ تنوپیر و همکاران، ۲۰۱۳) نیز نشان دادند که با اینکه

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]

[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

پژوهشگران جوان نسبت به پژوهشگران مسن‌تر نگرش بهتری به اشتراک گذاری و استفاده مجدد داده ها دارند اما در عمل داده هاکمتری به اشتراک می‌گذارند. به نظر می‌رسد نگرش مطلوب و عدم کاربرد آن در عمل، حاکی از یک پارادوکس است و احتمالا عوامل و موانع اثرگذاری وجود دارند که باعث می‌شوند پاسخگویان علیرغم نگرش مثبت به این پدیده، در آن مشارکت کمی داشته باشند. در صورت رفع این موانع (فردی، سازمانی و حقوقی) پژوهشگران علاوه بر نگرش مثبت، در عمل نیز احتمالا نقش بیشتری در استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی خواهند داشت.

با توجه به یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که سابقه‌کاری افراد بر میزان اشتراک گذاری تاثیر دارد و در کل نویسندگان باتجربه‌تر هم داده هابیشتری به اشتراک می‌گذارند و هم از داده هلبه اشتراک گذاشته شده دیگران نیز مجددا استفاده می کنند. این یافته با نتایج پژوهش های(کیم و برنز، ۲۰۱۶؛ کیم و زانگ، ۲۰۱۵؛ تنوپیر و همکاران، ۲۰۱۱) مطابقت دارد .

در پژوهش حاضر یافته‌ها حاکی از آن بود که بیشترین میزان اشتراک و استفاده مجدد مربوط به رتبه علمی استاد و کمترین میزان، مربوط به رتبه علمی دانشیار است، درحالی‌که در پژوهش (وزیری و همکاران، ۱۳۹۶) رتبه علمی دانشیار بیشترین میزان اشتراک را داشته است. همچنین یافته‌ها نشان داد که ابتدا حوزه تحصیلی علوم پایه و سپس فنی مهندسی تجربه به اشتراک گذاریو استفاده مجدد بیشتری نسبت به سایر حوزه ها دارد و در مقابل حوزه تحصیلی کشاورزی هم دارای کمترین تجربه در این زمینه است. در واقع با وجود اینکه حوزه فنی مهندسی و علوم انسانی نسبت به اشتراک گذاری و استفاده مجدد از داده هاپژوهشی، نگرش مطلوب‌تری از حوزه علوم پایه داشتند، اما در عمل یعنی، تجربه به اشتراک-گذاری و استفاده مجدد از داده هادیگران میانگین کمتری داشتند. رشته¬های گروه کشاورزی کمترین تجربه را در این خصوص داشت. به نظر می‌رسد همکاری و تعامل بیشتر پژوهشگران حوزه علوم پایه با سایر حوزه‌ها، روحیه همکاری علمی را افزایش داده است. برخی یافته‌های تنوپیر و همکاران (۲۰۱۵) نیز با مطالعه حاضر همسو بود. آنها نیز به تفاوت نگرش حوزه‌های مختلف موضوعی به اشتراک داده اشاره کردند. پژوهشگرانی که با داده‌های انسانی (مثل سلامت، تجارت، روانشناسی، علوم اجتماعی و غیره) کار می‌کردند در مقایسه با پژوهشگرانی که با داده‌های غیرانسانی(کشاورزی و منابع طبیعی، اکولوژی، علوم کامپیوتر، زیست‌شناسی، زمین‌شناسی، علوم اطلاعات و غیره) کار می‌کردند، اشتراک داده کمتری داشتند؛ اگرچه در خصوص رشته¬های گروه کشاورزی نتایج همسو نبود و پژوهشگران این حوزه در مطالعه حاضر رفتار اشتراک متفاوتی از همکاران خود در سطح بین‌المللی داشتند.

با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود که هر سه مانع حقوقی، فردی و سازمانی مورد توجه نهادهای ذی‌ربط قرار گیرد. از طرف دیگر نقش، اهمیت و مزایای استفاده مجدد از داده‌های پژوهشی از طریق کنفرانس‌ها، کارگاه‌ها و رسانه‌های مختلف برای پژوهشگران تبیین گردد. همچنین اقدامات انگیزشی و اختصاص پاداش نیز در تشویق به اشتراک داده می‌تواند موثر باشد.

References

Borgman, C. L. (2010). Research Data: who will share what, with whom, when, and why? (RatSWD Working Paper Series, 161). Berlin: Rat für Sozial- und Wirtschaftsdaten (RatSWD). https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/41562

Bull S, Cheah PY, Denny S, Jao I, Marsh V, Merson L, et al. (2015). Best practices for ethical sharing of individual-level health research data from low-and middle-income settings. Journal of Empirical Research on Human Research Ethics,10(3), 302-313.

Faniel, I. M., and A. Zimmerman. (2011). Beyond the data deluge: a research agenda for large-scale data sharing and reuse. International Journal of Digital Curation, 6 (1), 58-69.

Faniel, I. M., Kriesberg, A., & Yakel, E. (2016). Social scientists' satisfaction with data reuse. Journal of the Association for Information Science and Technology, 67(6), 1404-1416.

Fecher, B., Friesike, S., & Hebing, M. (2015). What drives academic data sharing?. PloS one, 10(2), e0118053.

Federer, L. M., Lu, Y. L., Joubert, D. J., Welsh, J., & Brandys, B. (2015). Biomedical data sharing and reuse: attitudes and practices of clinical and scientific research staff. PloS one, 10(6), e0129506.

Feizabadi, M. & Vaziri, E. (2017). The Requirements of Publishers of Scientific Journals on Sharing Research Data: A Case Study of Iranian Medical Journals. Achievements: Fourth National Conference

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

On IT Managers (pp.97-110). Iranian Research Institute for Information Science and Technology (IranDoc). Tehran. (in Persian)

Hejazi Y, Bazargan A, Eshaqi F. (2009).A step-by-step guide to internal quality assessment in the university system. Tehran: University of Tehran Press, 2009. (in Persian)

Herndon, T., Ash, M., & Pollin, R. (2014). Does high public debt consistently stifle economic growth? A critique of Reinhart and Rogoff. Cambridge journal of economics, 38(2), 257-279.

Kim, Y. (2021). A sequential route of data and document qualities, satisfaction and motivations on researchers' data reuse intentions. Journal of Documentation. Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. https://doi.org/10.1108/JD-02-2021-0044

Kim, Y., & Adler, M. (2015). Social scientists' data sharing behaviors: Investigating the roles of individual motivations, institutional pressures, and data repositories. International journal of information management, 35(4), 408-418.

Kim, Y., & Burns, C. S. (2016). Norms of data sharing in biological sciences: The roles of metadata, data repository, and journal and funding requirements. Journal of Information Science, 42(2), 230-245.

Kim, Y., & Stanton, J. M. (2012). Institutional and individual influences on scientists' data sharing practices. Journal of Computational Science Education, 3(1), 47-56.

Kim, Y., & Zhang, P. (2015). Understanding data sharing behaviors of STEM researchers: The roles of attitudes, norms, and data repositories. Library & Information Science Research, 37(3), 189-200.

M'kulama, A. C., & Akakandelwa, A. (2021). Research Data Sharing and Reuse Through Open Data: Assessing Researcher Awareness and Perceptions at the Zambia Agricultural Research Institute (ZARI). In Open Access Implications for Sustainable Social, Political, and Economic Development (pp. 284-306). IGI Global. DOI: 10.4018/978-1-7998-5018-2.ch015

data services in university libraries. The Electronic Library, 33(3), 417-449.

Soleimani, A., Fahimnia, F., Naghshineh, N., & Nezhad, A. S. (2020). Reuse of Research Data in Iran: Elements and Requirements. Iranian Journal

Moradi M, Mazoochi M. (2022). A Comprehensive Method of Evaluating Open Government Data with the Aim of Improving Data Quality and Increasing Citizens' Willingness. Human Information Interaction, 8 (4), 47-65. (in Persian)

National Institutes of Health (NIH). (2016). NIH Sharing Policies and Related Guidance on NIH-Funded Research Resources. Available online]:https://grants.nih.gov/policy/sharing.htm.

National Science Foundation (NSF). (2011). Award and Administration Guide: Data Sharing Policy. Available [online]: https://www.nsf.gov/pubs/policydocs/pappguide/nsf11001/aag_6.jsp#VID4.

National Science Foundation(NSF). (2010). Scientists seeking NSF funding will soon be required to submit data management plans. News Release 10-077. Available [online]: https://www.nsf.gov/news/

Pasquetto, I. V., Randles, B. M., & Borgman, C. L. (2017). On the reuse of scientific data. Data Science Journal, 16(8), 1-9. doi: https://doi.org/10.5334/dsj-2017-008.

Perrier, L., Blondal, E., & MacDonald, H. (2020). The views, perspectives, and experiences of academic researchers with data sharing and reuse: A meta-synthesis. PloS one, 15(2), e0229182.

Piwowar, H. A., & Vision, T. J. (2013). Data reuse and the open data citation advantage. PeerJ, 1, e175. https://doi.org/10.7717/peerj.175

Rodriguez, V. (2009). Access to data and material for research: putting empirical evidence into perspective. New Genetics and Society, 28(1), 67-86.

Sarrafzadeh, M. (2015). Research data management: a new role for academic libraries. Information & communication Quarterly Book review, 2 (6), 265-273. (in Persian)

Sayogo, D. S., & Pardo, T. A. (2013). Exploring the determinants of scientific data sharing: Understanding the motivation to publish research data. Government Information Quarterly, 30, S19-S31.

Si, L., Xing, W., Zhuang, X., Hua, X., & Zhou, L. (2015). Investigation and analysis of research

of Information Processing Management (Information science and technology), 35(3), 663-692. (in Persian)

Tenopir, C., Allard, S., Douglass, K., Aydinoglu, A. U., Wu, L., Read, E., ... & Frame, M. (2011). Data sharing by scientists: practices and perceptions. PloS

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]

one, 6(6), e21101. https:// doi:10.1371/journal.pone.0021101

Tenopir, C., Dalton, E. D., Allard, S., Frame, M., Pjesivac, I., Birch, B., ... & Dorsett, K. (2015). Changes in data sharing and data reuse practices and perceptions among scientists worldwide. PloS one, 10(8), e0134826.

Tenopir, C., Rice, N. M., Allard, S., Baird, L., Borycz, J., Christian, L., ... & Sandusky, R. J. (2020). Data sharing, management, use, and reuse: Practices and perceptions of scientists worldwide. PloS one, 15(3), e0229003.

Van den Eynden, V., Corti, L., Woollard, M., Bishop, L., & Horton, L. (2011). Managing and sharing data: Best practices for researches (3rd ed.). UK: UK Data Archive; University of Essex.

Vaziri E., Naghshineh N. & Noroozi Chakoli A. (2018). Data Sharing: International and National Approaches. Iranian journal of information processing and management, 33(3), 1013-1040. (in Persian)

Vaziri E., Naghshineh N., Noroozi Chakoli A., Dilmaghani M., Tofighi Sh. (2018).Data Sharing Challenges from the Perspective of the Iranian Medical Sciences Researchers. Journal of Health Administration, 20(70), 79-93. (in Persian)

Ward, C. H., Warren, J. A., & Hanisch, R. J. (2014). Making materials science and engineering data more valuable research products. Integrating Materials and Manufacturing Innovation, 3(1), 292-308.

Weber, N. M., Piwowar, H. A., & Vision, T. J. (2010). Evaluating data citation and sharing policies in the environmental sciences. Proceedings of the American Society for Information Science and Technology, 47 (1), 1-2.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-11]

[DOR: 20.1001.1.24237418.1401.9.1.5.1]